Rozdział VI

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WIOŚ W KATOWICACH

Danuta Włoch, Dorota Młodowicz, Rafał Radecki, Jarosław Rasała – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Jednym z głównych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska jest kontrola wszelkich instalacji i zakładów powodujących emisję zanieczyszczeń do powietrza, do wód lub do ziemi oraz prowadzących działalność w zakresie gospodarki odpadami. Zakłady te podlegają wymogom dotyczącym uzyskania pozwolenia lub zezwolenia, ponieważ ich eksploatacja wykracza poza ramy powszechnego korzystania ze środowiska. Większość kontroli ma charakter planowy i wynika z ogólnej polityki państwa dążenia do realizacji założonych celów ekologicznych. W planowanych kontrolach uwzględniane są również uwarunkowania regionalne.

Województwo śląskie jest bowiem regionem wyjątkowym w skali kraju pod względem gospodarczym i społecznym.

Mimo, iż jego powierzchnia wynosi niecałe 4% obszaru Polski, to na jego terenie zamieszkuje ponad 12% ogółu ludności, w tym połowę stanowią mieszkańcy dwunastu miast powyżej 100 tys. ludności. Taka struktura zaludnienia zdeterminowana jest przez koncentrację przemysłu związanego z eksploatacją i przerobem bogactw naturalnych, a zwłaszcza złóż węgla (94,2% jego krajowej produkcji oraz 52% produkcji koksu i półkoksu). W związku z wydobyciem paliw kopalnych w regionie śląskim wytwarzane jest również 23,9% krajowej energii elektrycznej. Ponadto w województwie śląskim funkcjonują liczne przedsiębiorstwa związane z innymi branżami, jak hutnictwo żelaza i stali oraz metali nieżelaznych, przemysł motoryzacyjny i maszynowy, a także z działalnością handlową i usługową. W wyniku intensywnego rozwoju gospodarczego powstaje tutaj wiele nowych inwestycji, a także zakładów wdrażających nowoczesne technologie.

Na koniec 2007 r. w województwie śląskim zarejestrowanych było ogółem 427413 podmiotów gospodarczych (tj. 11,6% w skali kraju), w tym m.in:

- przedsiębiorstw państwowych – 84
- spółek handlowych – 28184
- spółdzielni – 1244
- osób fizycznych – 322859

Oprócz pozytywnych aspektów powyższych uwarunkowań, takich jak rozwój gospodarczy i społeczny, pojawiają się również ich negatywne skutki związane z lokalizacją uciążliwych zakładów przemysłowych w bliskim sąsiedztwie terenów zwartej zabudowy mieszkaniowej.

Na terenie województwa funkcjonuje ponad 300 instalacji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, obowiązanych posiadać tzw. pozwolenie zintegrowane, tj. pozwolenie określające warunki korzystania z wszystkich komponentów środowiska. Ponadto w województwie śląskim jest kilkadziesiąt jednostek zakwalifikowanych jako zakłady dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Skala problemów ekologicznych występujących na terenie województwa śląskiego oraz tak duże nagromadzenie podmiotów gospodarczych stawia przed Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Katowicach poważne wyzwania w realizacji jego ustawowych zadań kontrolnych.

1. Omówienie danych za rok 2007

1.1. Ewidencja zakładów podlegających kontroli WIOŚ w Katowicach

Wg stanu na dzień 31.12.2007 r. ewidencja WIOŚ w Katowicach obejmuje 8013 podmiotów – w stosunku do roku 2006 liczba ta uległa zwiększeniu o 430 obiektów, tj. o ok. 5,7%.
Kontrolami objęto 1130 przedsiębiorstw, co stanowi ponad 14 % zakładów znajdujących się w ewidencji WIOŚ w Katowicach.
Większość nowo zarejestrowanych obiektów zalicza się do kategorii małych przedsiębiorstw.
Kontrole ww. podmiotów przeprowadzono m.in.:
- na wniosek osób fizycznych,
- na wniosek organów administracji o podjęcie interwencji,
- na wniosek inwestorów oddających do użytku nowe obiekty i instalacje,
- w związku z nowymi zadaniami inspekcji.

Podobnie jak w roku 2006, znaczny udział w obiektach zarejestrowanych po raz pierwszy mają osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt. Działania kontrolne w tych przypadkach podjęto w ramach współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dotyczącą sektorowych programów operacyjnych.

Tabela 1. *Liczba zakładów kontrolowanych przez WIOŚ w latach 2006 i 2007*

Nazwa WIOŚ	Liczba zakładów w ewidencji WIOŚ	Liczba zakładów objętych kontrolą w 2006 r.		Liczba zakładów w ewidencji WIOŚ	Liczba zakładów objętych kontrolą w 2007 r.	
	Wg stanu na 31.12.2006 r.	Razem	Udział zakładów objętych ewidencją (%)	Wg stanu na 31.12.2007 r.	Razem	Udział zakładów objętych ewidencją (%)
RAZEM	**7583**	**1190**	**15,7**	**8013**	**1130**	**14,1**
w tym: WIOŚ w Katowicach	3925	552	14,1	4286	507	11,8
Delegatura w Bielsku-Białej	1560	256	16,4	1608	270	16,8
Delegatura w Częstochowie	2098	382	18,2	2119	353	16,7

1.2. Ustalenia z kontroli przeprowadzonych w 2007 roku

a) Stan przestrzegania wymagań ochrony środowiska

Kontrole planowe w zakresie przestrzegania wymagań ochrony środowiska przeprowadzane były przez WIOŚ w Katowicach zgodnie z 24 wyznaczonymi celami kontrolnymi. W trakcie kontroli jednego podmiotu realizowano kilka celów kontrolnych.
Realizację planu według kryteriów jw. przedstawiono liczbowo w tabeli 2.
Najwięcej kontroli obejmowały cele dotyczące:
a) przestrzegania wymagań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi – 652 kontrole – w porównaniu do roku 2006 wzrost ilości wykonanych kontroli o ponad 15%;
b) ograniczenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i do ziemi – 549 kontrole - w porównaniu do roku 2006 ilość wykonanych kontroli utrzymano na zbliżonym poziomie;
c) wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska – 474 kontroli - w porównaniu do roku 2006 ilość przeprowadzonych kontroli spadła o 12,4%;
d) ograniczenia zanieczyszczeń emitowanych do powietrza ze źródeł technologicznych i energetycznych – 391 kontroli - w porównaniu do roku 2006 ilość przeprowadzonych kontroli spadła o 9,3%.

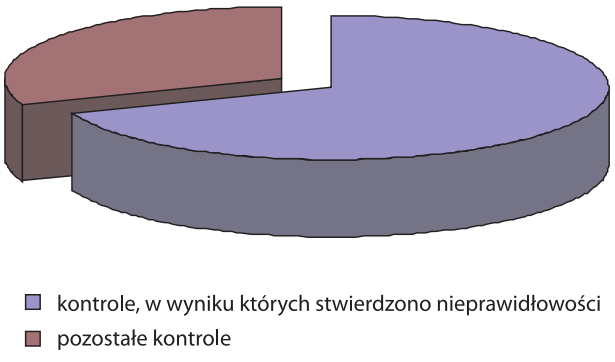

Ryc. 1. *Określenie % ilości kontroli, w wyniku których stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska.*

Tabela 2. *Zadania kontrolne zrealizowane w 2007 roku w ramach planu rocznego*

Cel kontrolny	Liczba kontroli	Procent naruszeń
1. Przestrzeganie wymogów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje, wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego	132	54
2. Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami, uiszczania opłaty produktowej oraz o opakowaniach i odpadach opakowaniowych	33	40
3. Przestrzeganie wymagań w zakresie eksploatacji składowisk odpadów	31	72
4. Przestrzeganie wymagań dotyczących termicznego przekształcenia odpadów	5	80
5. Przestrzeganie przepisów w zakresie międzynarodowego obrotu odpadami	18	50
6. Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi oraz odpadami niebezpiecznymi	652	65
7. Ocena spełniania wymogów w zakresie działalności polegającej na recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	86	69
8. Ocena przestrzegania wymogów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym	30	67
9. Ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko zakładów najbardziej uciążliwych w skali województwa	14	71
10. Ograniczenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza ze źródeł technologicznych i energetycznych	391	37
11. Ograniczenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i do ziemi	549	52
12. Ograniczenie uciążliwości związanych z ponadnormatywną emisją hałasu	160	39
13. Przestrzeganie wymagań w zakresie promieniowania elektromagnetycznego	9	0
14. Ocena realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom	87	45
15. Przestrzeganie zasad postępowania z substancjami zubożającymi warstwę ozonową	34	23
16 . Ocena wypełniania wymagań ochrony środowiska przez inwestorów	85	17
17. Ocena spełniania zasadniczych wymagań wynikających z dyrektyw „nowego podejścia”	32	12
18. Ocena przestrzegania wymagań ustawy o substancjach i preparatach chemicznych	23	43
19. Wnoszenie opłat za korzystanie ze środowiska	474	41
20. Ocena spełniania wymagań dotyczących redukcji zawartości siarki w paliwach ciekłych	8	0
21. Ocena obiektów i instalacji wyłączonych z eksploatacji (w tym postawionych w stan likwidacji lub upadłości) - w aspekcie przywrócenia środowiska do stanu właściwego	2	0
22. Ocena wypełniania wymogów ochrony środowiska na terenach rekreacyjno-turystycznych	8	37
23. Ograniczenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód zlewni Małej Panwi	4	75
24. Przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi	1	0

Wskaźniki naruszeń wymagań ochrony środowiska, wyliczone na podstawie ustaleń kontroli wykonanych w 2007 roku, wynosiły odpowiednio:

a) 64,6% w zakresie gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi – spadek w porównaniu do roku 2006 o 4,4%;

b) 52,3% w zakresie ograniczenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i do ziemi – wzrost w porównaniu do roku 2006 o 2,4%;

c) 41,4% w zakresie wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska – spadek w porównaniu do roku 2006 o 3,8%;

d) 37,2% w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń emitowanych do powietrza ze źródeł technologicznych i energetycznych – spadek w porównaniu do roku 2006 o 2,8%.

Porównując wskaźniki naruszeń podsumowujące rok 2007 można stwierdzić, że w porównaniu do roku 2006 nieznaczna poprawa nastąpiła w zakresie gospodarki odpadami, wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska oraz ograniczenia zanieczyszczeń emitowanych do powietrza ze źródeł technologicznych i energetycznych, natomiast nieznaczne pogorszenie nastąpiło w zakresie ograniczenia ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i do ziemi, w którym w latach poprzednich notowano systematyczną poprawę.

W porównaniu do roku 2006, w roku 2007 zwiększono ilość celów kontroli o zagadnienia wynikające z nowych zadań Inspekcji. Przeprowadzono kontrole, których przedmiotem była:

- ocena przestrzegania wymagań ustawy o substancjach i preparatach chemicznych – wykonano 23 kontrole, stwierdzając naruszenia w ponad 43% przypadków;
- ocena spełniania wymagań dotyczących redukcji zawartości siarki w paliwach ciekłych – wykonano 8 kontroli, nie stwierdzono naruszeń;

- ograniczenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód zlewni Małej Panwi – wykonano 4 kontrole, stwierdzając naruszenia w 75% przypadków;
- przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi – przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono naruszeń.

Nie stwierdzono naruszeń (wskaźnik 0%) w toku kontroli przeprowadzonych w zakresie:
- przestrzegania wymagań w zakresie promieniowania elektromagnetycznego (w roku 2006 wskaźnik naruszeń wynosił 8%);
- oceny spełniania wymagań dotyczących redukcji zawartości siarki w paliwach ciekłych (nowy cel);
- oceny obiektów i instalacji wyłączonych z eksploatacji (w tym postawionych w stan likwidacji lub upadłości) w aspekcie przywrócenia środowiska do stanu właściwego (w roku 2006 wskaźnik naruszeń wynosił 8%);
- przestrzegania przepisów w zakresie postępowania z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi (nowy cel) – ze względu na przeprowadzenie tylko jednej kontroli w tym zakresie, wskaźnik naruszeń 0% nie może zostać uznany za reprezentatywny.

Ponadto małym wskaźnikiem naruszeń wymagań ochrony środowiska charakteryzowały się kontrole wykonane w zakresie:
- oceny wymagań ochrony środowiska przez inwestorów – 16,9% (w roku 2006 wskaźnik naruszeń wynosił ok. 12%);
- oceny spełniania zasadniczych wymagań wynikających z dyrektyw „nowego podejścia" – 12,5% (w roku 2006 wskaźnik naruszeń wynosił ponad 32%).

b) Cykle kontrolne

Ogólnokrajowy cykl kontroli podmiotówprowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych z wyłączeniem składowisk odpadów

Ww. cykl stanowił kontynuację podobnego cyklu przeprowadzonego w 2005 roku i uwzględniał nowelizację przepisów ustawy o odpadach z 2005 roku oraz zmiany wprowadzone do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Cykl miał na celu monitorowanie zmian w prowadzonej w gminach gospodarce odpadami komunalnymi oraz poziom dostosowania się do obowiązujących przepisów.

Cyklem kontrolnym objęto 13 gmin województwa śląskiego oraz łącznie 25 podmiotów prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym: - 21 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
- 4 gminne jednostki organizacyjne prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów na terenie gminy.
- 18 z 25 podmiotów objętych kontrolą prowadziło równocześnie działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Z 13 gmin objętych cyklem kontrolnym:
- tylko 9 gmin posiadało uchwalony Plan Gospodarki Odpadam (PGO);
- wszystkie gminy uchwaliły regulamin utrzymania czystości i porządku na swym terenie;
- wszystkie gminy określiły wymagania jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na odbieranie odpadów komunalnych;
- tylko w 8 gminach udostępniono mieszkańcom informację o znajdujących się na terenie gminy jednostkach zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych;
- 12 spośród 13 gmin objętych cyklem kontrolnym prowadziło ewidencję umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
- 12 spośród 13 gmin prowadziło selektywną zbiórkę odpadów;
- 11 gmin sprawowało nadzór nad wypełnianiem przez właścicieli nieruchomości obowiązków określonych w art. 5 ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (najczęściej nadzór ten wykonuje Straż Miejska);
- tylko 4 gminy podejmowały czynności kontrolne podmiotów odbierających odpady komunalne w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem;
- w 7 gminach występował problem „dzikich składowisk", który jest systematycznie przez gminy rozwiązywany.

W grupie 25 podmiotów objętych kontrolą, prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania tych odpadów, nieprawidłowości stwierdzono w 21 jednostkach.

W związku z tym udzielono 2 pouczeń, nałożono 7 mandatów za stwierdzone wykroczenia oraz wydano 21 zarządzeń pokontrolnych, zobowiązujących

do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.
Ponadto skierowano 8 wystąpień do organów samorządowych, dotyczących głównie nieprawidłowości związanych z błędnie wydanymi decyzjami przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast i gmin objętych cyklem kontrolnym.

Stwierdzono, że zdecydowana większość kontrolowanych jednostek posiadała uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, postępowała zgodnie z posiadanymi decyzjami i prowadziła prawidłową ewidencję odpadów.
Ustalenia dokonane na podstawie:
- kontroli podmiotów zajmujących się odbieraniem odpadów komunalnych oraz zbieraniem, transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem tych odpadów
- informacji uzyskanych w gminach objętych cyklem kontrolnym
prowadzą do wniosku, że zdecydowana większość gmin oraz kontrolowanych podmiotów wdrożyła i realizuje zadania wynikające z obowiązujących aktualnie przepisów dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.

Ogólnokrajowy cykl kontroli przedsiębiorców wprowadzających pojazdy

W ramach realizacji cyklu kontrolnego obejmującego wprowadzających pojazdy w rozumieniu ustawy z dn. 20.01.2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202) przeprowadzono kontrole 4 podmiotów gospodarczych, które wystawiały zaświadczenia o podleganiu w 2006 r. obowiązkowi zapewnienia sieci, lecz nie figurowały w rejestrze GIOŚ, obejmującym przedsiębiorców wprowadzających pojazdy.

W trakcie kontroli ustalono, że 3 z ww. podmiotów gospodarczych dokonywały wewnątrzwspólnotowego nabycia pojazdów, a jedna prowadziła wyłącznie handel używanymi samochodami nabywanymi w kraju, w oparciu o umowy komisowe. Sprzedawane przez tę firmę pojazdy zagraniczne były sprowadzone do Polski przez osoby prywatne i zostały przyjęte od nich w komis do dalszej odsprzedaży.

W czasie kontroli stwierdzono, iż wszystkie kontrolowane jednostki, które dokonywały wewnątrzwspólnotowego nabycia pojazdów, nie złożyły Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie zawiadomienia o podjęciu tej działalności we właściwym terminie.

W związku z powyższym właściciele kontrolowanych jednostek zostali ukarani mandatem karnym zgodnie z art. 47 ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także zobowiązani zarządzeniami pokontrolnymi do niezwłocznego złożenia w GIOŚ stosownego zawiadomienia.
Kontrole wykazały, że ww. podmioty gospodarcze nie były zobowiązane w 2006 r. do zapewnienia sieci zbierania pojazdów, ponieważ wprowadzały na terytorium kraju pojazdy w ilości poniżej 1000 sztuk na rok.
Jednostki te same wnosiły opłatę w wysokości 500 zł od każdego pojazdu wprowadzonego na terytorium kraju lub cedowały ten obowiązek na nabywców pojazdów, względnie, w ramach nawiązanej współpracy z Polską Siecią Recyklingu Pojazdów Sp. z o. o. w Warszawie, wydawały „oświadczenia o podleganiu obowiązkowi zapewnienia sieci" na drukach otrzymanych od tej Spółki.

c) Kontrole interwencyjne

Liczba wniosków o interwencje, jakie wpłynęły do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2007r., wyniosła ogółem 710 - w stosunku do roku 2006 nastąpił wzrost liczby wpływających wniosków o 13%.

We własnym zakresie rozpatrzono 646 wniosków, w tym w pozytywny sposób załatwiono 569 spraw (88%), negatywnie – 7, w inny sposób 70 (11%). Do załatwienia według właściwości przez inne organy przekazano 64 wnioski.
Podstawowym przedmiotem interwencji były problemy związane z:
- gospodarką odpadami - 32% (wzrost o 6% w stosunku do roku 2006);
- emisją hałasu - 25% (wzrost o 1%);
- emisją zanieczyszczeń do powietrza - 19% (spadek o 2%);
- gospodarką wodno-ściekową - 18% (spadek o 1%).

W 2007 roku odnotowano siedem skarg, w tym cztery na działalność organów administracji samorządowej, które przekazano do rozpatrzenia według właściwości na podstawie art. 229 k.p.a.
Bezpośrednimi przyczynami uciążliwości podnoszonych w interwencjach były przede wszystkim:
- prowadzenie działalności gospodarczej bez określenia warunków korzystania ze środowiska;
- odprowadzanie niedostatecznie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu w większości przez gospodarstwa domowe;
- powstawanie nielegalnych wysypisk oraz nieodpowiednia eksploatacja składowisk odpadów

komunalnych i przemysłowych;
- emisja nadmiernego hałasu przez obiekty działalności gospodarczej i ciągi komunikacyjne;
- emisja odorów pochodzących z działalności rolniczej, bądź przemysłowej.

Innymi przyczynami była niewłaściwa lokalizacja zakładów przemysłowych, bądź innych obiektów w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkalnej oraz użytkowanie obiektów budowlanych i terenu niezgodnie z ich przeznaczeniem.

Nieliczne przypadki dotyczyły problemów związanych z ochroną przyrody i leśnictwa, z obawami mieszkańców dotyczącymi oddziaływania urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, z działalnością inwestycyjną oraz niekorzystnymi zmianami stosunków wodnych i podtapiania gruntów.

Działania podejmowane przez Inspektorat w celu likwidacji przyczyn interwencji były następujące:
- przeprowadzono 311 kontroli
- nałożono 34 mandaty;
- wydano 176 zarządzeń pokontrolnych;
- skierowano:
  - 2 wnioski do organów ścigania
  - 41 wniosków do organów administracji rządowej
  - 71 wniosków do organów administracji samorządowej
- wszczęto 11 postępowań karno-administracyjnych;
- wydano 6 decyzji nakładających zobowiązania niepieniężne.

Sprawy, których załatwienie nie należy do właściwości Inspekcji Ochrony Środowiska przesyłane były w celu rozpatrzenia do odpowiednich organów administracji, zgodnie z przepisami k.p.a.

W zakresie dotyczącym uciążliwości zapachowej wpłynęło 56 spraw.

W interwencjach tych podnoszono uciążliwości wynikające z:
- działalności rolniczej - 27 spraw (fermy drobiu, hodowla zwierząt, stosowanie nawozów naturalnych);
- z eksploatacji oczyszczalni ścieków i gospodarki osadami ściekowymi – 11 spraw;
- z eksploatacji kompostowni i składowisk – 4 sprawy;
- z emisji przemysłowej – 9 spraw;
- z innych (czasem nieokreślonych) przyczyn – 5 spraw.

d) Ogólne przyczyny nieprzestrzegania przepisów ochrony środowiska

Na podstawie ustaleń kontroli przeprowadzonych w 2007 r. można stwierdzić, że ogólne przyczyny nieprzestrzegania przepisów ochrony środowiska są następujące:
- nieznajomość przepisów ochrony środowiska przez przedsiębiorców, spowodowane ukazywaniem się nowych aktów prawnych lub nowelizacją już istniejących oraz różna interpretacja przepisów;
- często świadome lekceważenie przepisów;
- bagatelizowanie znaczenia pozwoleń i zezwoleń środowiskowych lub niedotrzymywanie (nieznajomość) warunków określonych w tych pozwoleniach i zezwoleniach;
- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ochrony środowiska;
- brak właściwego nadzoru nad urządzeniami ochrony środowiska, tj. niewykonywanie niezbędnych remontów, napraw, przeglądów, konserwacji itp.;
- brak specjalistycznej kadry pracowników, a co za tym idzie powierzanie problemów dot. ochrony środowiska osobom odpowiadającym w zakładzie za inne dziedziny - dot. to zwłaszcza małych firm i spółek;
- brak udziału pracowników w szkoleniach merytorycznych z zakresu ochrony środowiska;
- zła sytuacja finansowa przedsiębiorstwa, powodująca rezygnację z nakładów na ochronę środowiska;
- brak świadomości ekologicznej i brak wiedzy o za-

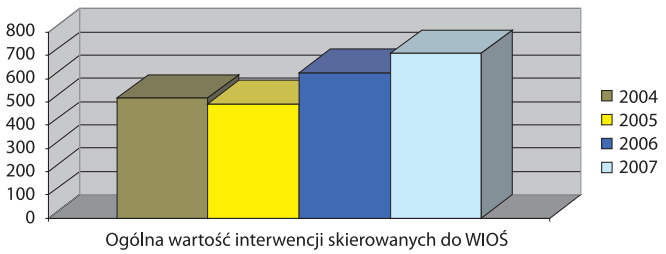

Ryc. 2. *Ogólna ilość interwencji skierowanych do WIOŚ Katowice w okresie 2004 – 2007*

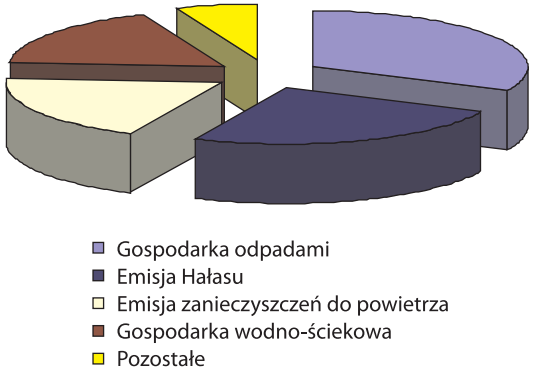

Ryc. 3. *Procentowy udział poszczególnych komponentów środowiska w rozpatrywanych skargach i wnioskach*

grożeniach wynikających z wprowadzania do środowiska substancji szkodliwych, powstających w wyniku działalności zakładów;
- brak środków finansowych na realizację wymagań wynikających z aktualnie obowiązujących przepisów przez prowadzących małe instalacje (koszty opracowań wniosków na uzyskanie wymaganych pozwoleń lub zezwoleń, koszty pomiarów, koszty instalowania dodatkowych urządzeń ochrony środowiska lub modernizowania aktualnie używanych, itp.);
- zbyt wysoki, w przekonaniu właścicieli firm, koszt usług w zakresie opracowywania dokumentacji niezbędnych do uzyskania stosownych pozwoleń lub zezwoleń środowiskowych oraz wysoki koszt ich uzyskania (opłaty wnoszone na konto organów administracji);
- traktowanie wymagań ochrony środowiska jako przejawu nadmiernej biurokracji, szczególnie w sprawach dotyczących konieczności sporządzania wykazów o zakresie korzystania ze środowiska, prowadzenia ewidencji wytwarzanych odpadów oraz ich obrotu zgodnie z obowiązującymi przepisami, prowadzenie sprawozdawczości w zakresie gospodarowania odpadami;
- traktowanie obowiązku wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska jako kolejnego, dotkliwego obciążenia finansowego.

e) Branże w jakich, w porównaniu z 2006 r. nastąpiła poprawa i w jakich nadal występują naruszenia

W ostatnich latach systematyczną poprawę obserwuje się w energetyce zawodowej. W branży tej zrealizowano i realizuje się nadal szereg inwestycji mających istotny wpływ na redukcję ilości emitowanych zanieczyszczeń do powietrza, głównie poprzez modernizacje instalacji, budowę (lub rozbudowę istniejących) instalacji odsiarczania spalin oraz doposażenie zainstalowanych kotłów energetycznych w systemy ciągłego monitoringu zanieczyszczeń w emitowanych spalinach. Inwestycje zrealizowane w poprzednich latach skutkują dotrzymywaniem standardów emisyjnych.
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z tych zakładów związane jest również ze spadkiem zapotrzebowania na energię, spowodowanym wprowadzaniem rozwiązań mniej energochłonnych w innych gałęziach przemysłu oraz zakrojonymi na coraz szerszą skalę działaniami polegającymi na termoizolowaniu budynków mieszkalnych.
Podobnie jak w roku ubiegłym utrzymuje się tendencja związana z ograniczeniem oddziaływania na środowisko obiektów związanych z branżą dystrybucji paliw płynnych.
Kontynuowane są również zadania proekologiczne w oczyszczalniach ścieków komunalnych, polegające na ich rozbudowie i modernizacji.
Rozbudowa podyktowana jest podłączeniem do istniejących obiektów terenów nowo skanalizowanych.
Poprawa warunków ochrony środowiska następuje również w branży metalurgicznej (huty, odlewnie). Wymagania związane z uzyskaniem pozwoleń zintegrowanych, wymusiły na zakładach modernizacje instalacji i zastosowania urządzeń ochrony środowiska. Część przedsiębiorstw realizuje również „programy dostosowawcze", a zadania w nich zawarte mają zapewnić, w okresie kilkunastu miesięcy, dotrzymywanie warunków ustalonych w pozwoleniu zintegrowanym - przykładem przedsiębiorstwa posiadającego „Program dostosowawczy...", które terminowo realizuje wszystkie założone zadania proekologiczne jest CMC Zawiercie S A.

Naruszenia wymagań ochrony środowiska występują głównie w małych i średnich przedsiębiorstwach. Nadal stwierdza się naruszenia wymagań ochrony środowiska w zakładach związanych z obróbką drewna, w zakładach przetwórstwa mięsnego, w branży usług z zakresu blacharstwa i lakiernictwa samochodowego oraz handlu używanymi częściami samochodowymi, pochodzącymi z nielegalnego demontażu pojazdów samochodowych.

1.3. Informacja o liczbie zakładów, wg stanu na koniec 2007r., zobowiązanych do posiadania pozwolenia zintegrowanego, w tym zakładów obowiązanych uzyskać pozwolenie zintegrowane w terminie do: 30.04.2004 r., do 31.12.2004 r., do 31.12.2005 r., do 31.12.2006 r. i do 30.04.2007 r.

W 3 tabeli przedstawiono ilość podmiotów, które powinny uzyskać pozwolenie zintegrowane w ww. terminach:
Z tabel wynika, że:
- 267 zakładów, spośród 293 objętych takim wymogiem, uzyskało pozwolenie zintegrowane w wyszczególnionych terminach;
- wg stanu na koniec 2007 roku pozwolenie zintegrowane uzyskało również 17 nowych zakładów, spośród 20 objętych wymogiem posiadania pozwolenia jw.

Tabela 3. *Ilość podmiotów, które powinny uzyskać pozwolenie zintegrowane w wyznaczonych ustawowo terminach*

Wymagany termin uzyskania pozwolenia IPPC	Liczba zakładów			Liczba pozwoleń IPPC wydanych przez		
	wymagających uzyskania pozwolenia IPPC od		Razem			
	wojewody	starosty		wojewodę	starostę	Razem
30.04.2004	16	4	20	14	3	17
31.12.2004	5	3	8	5	2	7
31.12.2005	30	32	62	23	7	30
30.06.2006	17	54	71	17	47	64
30.09.2006	7	0	7	8	0	8
31.12.2006	19	19	38	50	15	65
30.04.2007	83	4	87	71	5	76
RAZEM	177	116	293	188	79	267
instalacje NOWE	19	1	20	16	1	17

1.4. Dane dotyczące kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania wymagań ochrony środowiska zawartych w Dyrektywach UE

W 2007 roku przeprowadzono 936 kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska zawartych w Dyrektywach UE.

Kontrole te charakteryzował wysoki wskaźnik stwierdzonych naruszeń (tabela 4).

Najwięcej kontroli, tj. 526, przeprowadzono w zakresie spełniania wymogów dyrektyw dotyczących gospodarki odpadami - naruszenia stwierdzono w 369 przypadkach (wskaźnik naruszeń 70%), w 3 przypadkach wymierzono karę pieniężną i w 3 podjęto działania w kierunku wstrzymania ruchu instalacji.

W zakresie dotyczącym zintegrowanego zapobiegania i ograniczenia zanieczyszczeń oraz ograniczenia ryzyka przeprowadzono 202 kontrole, stwierdzając naruszenia w 161 przypadkach (wskaźnik naruszeń 80%). W 8 przypadkach wymierzono kary pieniężne, a w 19 przypadkach podjęto działania w kierunku wstrzymania użytkowania instalacji.

W zakresie spełniania wymogów dyrektyw dotyczących jakości wody wykonano 192 kontrole, w toku których stwierdzono naruszenia w 116 przypadkach (wskaźnik naruszeń 60%) - w 14 z nich wymierzono kary pieniężne, a w jednym wstrzymano ruch instalacji.

Kontrole przeprowadzono również w zakresie przestrzegania wymogów dyrektyw dotyczących ochrony powietrza. Wykonano 16 kontroli, stwierdzając naruszenia w 10 przypadkach (wskaźnik naruszeń 63%), w 4 z nich nałożono kary pieniężne, a w 2 podjęto działania w kierunku wstrzymania ruchu instalacji.

1.5. Informacje o zakresie oddziaływania na środowisko, wynikające ze współpracy z ARiMR

W ramach współpracy z ARiMR, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach wydał 52 informacje o stanie przestrzegania wymagań ochrony środowiska dla zakładów ubiegających się o dofinansowanie ze środków Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich ".

W przypadku 3 zakładów zgłoszono zastrzeżenia w zakresie spełniania wymagań ochrony środowiska, które po wykonaniu zarządzeń pokontrolnych zostały usunięte.

W celu ustalenia prawidłowości w działaniach wnioskodawców w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska przeprowadzono 42 kontrole.

Pozostałe informacje wydano w oparciu o posiadane dane zgromadzone przez WIOŚ podczas wcześniejszych kontroli.

2. Wybrane zagadnienia związane z działaniami pokontrolnymi WIOŚ

2.1. W zakresie działań dyscyplinujących dotyczących: wydania zarządzeń pokontrolnych, wymierzonych kar, wniosków do organów ścigania i do sądów grodzkich, wymierzonych mandatów karnych, odraczania płatności kar, rozłożenia na raty

Dane w zakresie działań dyscyplinujących podjętych przez WIOŚ w Katowicach w 2007 roku dotyczących:

- ilości wydanych zarządzeń pokontrolnych;
- wymierzonych kar;

Tabela 4. *Sprawozdanie z kontroli przestrzegania wybranych Dyrektyw w WIOŚ w Katowicach w 2007 roku*

Dyrektywa	Opis	Liczba kontroli ogółem	Liczba kontroli w których stwierdzono naruszenie	Zastosowane sankcje					
				Pouczenie	Mandat karny	Zarządzenia pokontrolne	Wystąpienia do innych organów	Kara pieniężna	Wstrzymanie ruchu instalacji
Przepisy dotyczące zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieszczyszczeń oraz ograniczenia ryzyka									
96/61/WE	Zintegrowane zapobieganie i ograniczanie zanieczyszczeń	132	125	22	6	30	15	8	19
96/82/WE	Ograniczanie ryzyka wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych	70	36	10	5	31	24	0	0
Przepisy dotyczące jakości wody									
2006/61/WE	Zanieczyszczenia spowodowane niektórymi substancjami niebezpiecznymi odprowadzanymi do środowiska wodnego	139	77	25	16	60	6	3	0
80/68/EWG	Ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniem przez niektóre substancje niebezpieczne	14	9	4	4	8	0	2	0
91/271/EWG	Oczyszczanie ścieków komunalnych	39	30	13	4	29	3	9	1
Przepisy dotyczące odpadów									
2006/12/WE	Odpady	334	270	128	87	277	56	2	0
91/689/EWG	Odpady niebezpieczne	157	73	52	21	70	13	0	0
99/31/WE	Składowanie odpadów	35	26	10	2	12	8	1	3
Przepisy dotyczące zanieczyszczenia powietrza									
2000/76/WE	Spalanie odpadów	4	4	1	0	4	0	0	1
2001/80/WE	Ograniczenie emisji niektórych zanieczyszczeń z dużych źródeł spalania do powietrza	10	4	0	0	1	0	3	1
99/13/WE	Ograniczanie emisji lotnych związków organicznych z zastosowania rozpuszczalników organicznych w pewnych zakładach i instalacjach	2	2	0	0	2	0	1	0

- wystąpień do organów administracji;
- wniosków do organów ścigania i do sądów grodzkich;
- wstrzymania użytkowania instalacji,

w porównaniu do roku 2006, przedstawiono na zamieszczonej poniżej rycinie 4.

W 2007 r. WIOŚ w Katowicach przeprowadził 1240 kontroli 1130 zakładów. W wyniku stwierdzonych naruszeń wymagań ochrony środowiska wydano 758 zarządzeń pokontrolnych, nakładających na poszczególne jednostki od kilku do kilkunastu obowiązków.

W roku 2007 skierowano 308 wniosków i wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej, w tym 46 wystąpień w trybie art. 16 ust. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Ponadto skierowano 7 wniosków do organów ścigania, 2 wnioski do sądów grodzkich oraz nałożono ogółem

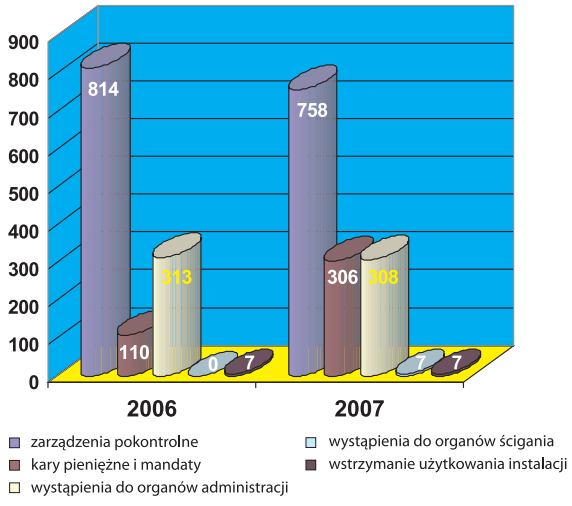

Ryc. 4. *Działania pokontrolne WIOŚ Katowice podejmowane w latach 2006 – 2007*

199 mandatów karnych, na łączną kwotę 46350,00 złotych.
W związku z naruszeniami wymagań określonych w pozwoleniach i innych decyzjach, wydano ogółem 62 decyzje o karze biegnącej oraz 55 decyzji wymierzających łączną karę pieniężną za okres trwania naruszenia, na sumaryczną kwotę w wysokości 1835317,88 zł.
Na wniosek podmiotów, które podjęły działania proekologiczne zapewniające spełnianie standardów emisyjnych przez instalacje i urządzenia objęte karą, wydano 15 decyzji o rozliczeniu kar pieniężnych w związku z realizacją inwestycji na łączną kwotę 2 000 828,15 zł.
W 2007 roku WIOŚ w Katowicach wydał 2 decyzje o rozłożeniu kar pieniężnych na raty.
W 2007 roku 23-krotnie zastosowano przepis art. 31a ustawy o IOŚ, nakładając mandaty karne za udzielenie niezgodnych z prawdą informacji dotyczących wykonania zarządzeń pokontrolnych oraz braku informacji o wykonaniu zarządzeń pokontrolnych w wyznaczonym terminie.

2.2 Niepieniężne działania dyscyplinujące

W wyniku wszczętych postępowań w trybie art. 365 i 367 ust 1 ustawy Prawo ochrony środowiska WIOŚ w Katowicach wydał 7 decyzji wstrzymujących działalność zakładów i eksploatację instancji oraz 21 decyzji wyznaczających termin usunięcia naruszeń wymagań ochrony środowiska. W jednym przypadku, po usunięciu nieprawidłowości przez podmiot, wyrażono zgodę na podjęcie wstrzymanej działalności.

3. Przeciwdziałanie Poważnym Awariom

3.1. Rejestr zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, zwany dalej rejestrem potencjalnych sprawców poważnych awarii

Według stanu na dzień 31.12.2007 r. rejestr zakładów, potencjalnych sprawców poważnych awarii, obejmował 107 zakładów, w tym:
- 15 zakładów zgłoszonych do grupy o dużym ryzyku (ZDR)
- 24 zakłady zgłoszone do grupy o zwiększonym ryzyku (ZZR)
- 68 pozostałe zakłady mogące spowodować poważne awarie przemysłowe.

Rejestr zakładów ZDR i ZZR prowadzony przez WIOŚ w Katowicach jest ilościowo zgodny z rejestrem zakładów ZDR i ZZR Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach.
W porównaniu do stanu na koniec 2006 r. ogólna liczba zakładów mogących spowodować poważne awarie zwiększyła się o 8 jednostek.
W poszczególnych grupach zakładów zmiany te przedstawiają się następująco:
- o 1 zakład zmniejszyła się liczba zakładów o dużym ryzyku;
- o 5 zakładów zwiększyła się liczba zakładów o zwiększonym ryzyku ;
- o 4 zakłady zwiększyła się liczba tzw. zakładów pozostałych.

3.2. Kontrole WIOŚ w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom

3.2.1. Kontrole potencjalnych sprawców poważnych awarii

Na zaplanowane 59 kontrole (83% w odniesieniu do 2006 r.) w zakładach mogących potencjalnie spowodować poważne awarie przemysłowe wykonano 69 kontroli.
W ramach prowadzonych kontroli z zakresu przeciwdziałania poważnym awariom, kontrolowano przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach i preparatach chemicznych w zakresie ochrony środowiska.
15 kontroli zakładów spoza rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii przeprowadzono w związku z koniecznością zebrania oraz weryfikacji informacji w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom w odniesieniu do tych zakładów.

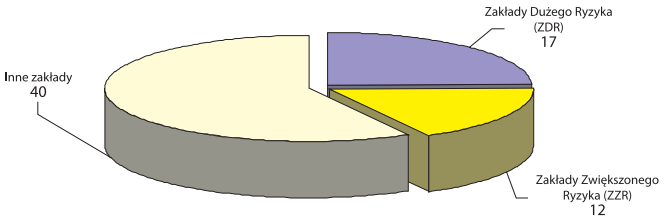

Ryc. 5. *Ilość zakładów mogących spowodować poważne awarie przemysłowe objęta kontrolą w 2007 roku*

Tabela 5. *Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii*

Stan na dzień 31.12.2006 r.			Stan na dzień 31.12.2007 r.		
Wszystkie zakłady, w tym:			Wszystkie zakłady, w tym:		
ZDR	ZZR	pozostałe	ZDR	ZZR	pozostałe
16	19	64	15	24	68

***ZDR** – zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, **ZZR** - zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, **Pozostałe** - zakłady mogące spowodować poważne awarie*

Ogółem wydano 32 zarządzenia obejmujące 76 nałożonych obowiązków, w tym:
- 2 zarządzenia pokontrolne w zakładach o dużym ryzyku
- 3 zarządzenia pokontrolne w zakładach o zwiększonym ryzyku.
- 27 zarządzeń pokontrolnych w pozostałych zakładach.

Realizacja zarządzeń wg stanu na 31.12.2007 r.:
- zrealizowano 22 zarządzenia,
- 10 zarządzeń w trakcie realizacji,
- nie zrealizowano - 0 obowiązków.

W trakcie wykonanych kontroli stwierdzono, między innymi, następujące naruszenia prawa:
- brak zabezpieczeń stanowisk przeładunku substancji niebezpiecznych przed niekontrolowanym ich uwolnieniem do środowiska,
- brak zabezpieczeń środowiska gruntowego na stanowiskach wlewu produktów naftowych,
- brak zasuw zabezpieczających na kanalizacji zakładowej, celem ochrony odbiornika przed awaryjnym zrzutem substancji niebezpiecznych,
- niedokonana inwentaryzacja sieci kanalizacyjnej,
- brak rozpoznania odbiornika wód pogaśniczych w przypadku wystąpienia pożaru,
- brak oceny stanu technicznego obiektów budowlanych z instalacjami,
- nieprzekazywanie sprawozdań z wykonanych pomiarów prowadzonych w ramach zakładowego monitoringu środowiska,
- niedokonana właściwie aktualizacja raportu o bezpieczeństwie,
- brak ustalonych sposobów postępowania na wypadek pożaru i innych zagrożeń,
- niedokonana identyfikacja instalacji i urządzeń w zakresie występowania PCB,
- brak aktualnych kart charakterystyki substancji i preparatów niebezpiecznych,
- brak zapoznania pracowników z kartami charakterystyki substancji i preparatów niebezpiecznych znajdujących się na terenie zakładu.

3.2.2. Kontrole mogilników

Według stanu na dzień 31.12.2007 roku na terenie województwa śląskiego łącznie znajdowały się 4 mogilniki z przeterminowanymi środkami ochrony roślin i opakowaniami po zużytych środkach. Organy Inspekcji w 2007 roku przeprowadziły 2 kontrole mogilników. Poniższa tabela zawiera informację o istniejących mogilnikach:

Na terenie województwa śląskiego w latach 1998 – 2006 zlikwidowano w całości 6 mogilników. Wg stanu na dzień 31.12.2007 roku usunięto łącznie z mogilników 168,05 Mg odpadów niebezpiecznych.

W istniejących mogilnikach zdeponowano, według szacunków, 10,0 Mg pestycydów i zużytych opakowań po tych środków.

Tabela 6. *Liczba mogilników w 2007 roku, liczba kontroli i wydanych zarządzeń*

Liczba i rodzaj mogilników stan na dzień 31.12.2006 r.		Liczba i rodzaj mogilników stan na dzień 31.12.2007 r.		Liczba skreślonych z wykazu mogilników (dół ziemny) w 2007 r.	Liczba kontroli w 2007 r.	Liczba zarządzeń pokontrolnych w 2007 r.
Obiekt bud.	Dół ziemny	Obiekt bud.	Dół ziemny			
4	1	4	0	1	2	0

Tabela 7. *Wykaz mogilników wg stanu na dzień 31.12.2007 roku*

Lp.	Lokalizacja	Gmina/powiat	Ilość ŚOR* (Mg)	Uwagi
1	Raszyce	Lyski / rybnicki	0,5	
2	Lipowa	Lipowa / żywiecki	0,5 wg danych historycznych WSSE w Bielsku-Białej	brak szczegółowej lokalizacji mogilnika
3	Wojkowice	Wojkowice / będziński	1,0	
4	Czatachowa	Żarki / myszkowski	8,0	brak szczegółowej lokalizacji mogilnika
		Ogółem:	10,0	

**ŚOR – środki ochrony roślin*

3.3. Zdarzenia o znamionach poważnych awarii oraz pozostałe zdarzenia

Fot. 1. *Pobór prób wody na rzece zanieczyszczonej w wyniku awarii przemysłowej (archiwum WIOŚ – delegatura w Bielsku-Białej)*

Tabela 8. *Liczba zdarzeń w zależności od miejsca wystąpienia*

Miejsce zdarzenia	Liczba
ZAKŁADY (ogółem) w tym:	8
ZDR	0
ZZR	0
POZOSTAŁE	0
INNE, NIE UWZGLĘNIONE W POWYŻSZYCH GRUPACH	8
TRANSPORT (ogółem) w tym:	2
drogowy	1
kolejowy	1
rurociągowy	0
wodny	0
INNE (określić jakie)	

3.4. Współpraca międzynarodowa

WIOŚ Katowice współpracował, współdziałał i brał udział w spotkaniach w sprawach dotyczących awarii przemysłowych o skutkach transgranicznych, w ramach umowy w sprawie Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem z dnia 11 kwietnia 1996 roku.

WIOŚ Katowice jest ujęty w planie łączności na wypadek nagłego zanieczyszczenia wód dorzecza Odry substancjami zagrażającymi jej jakości w ramach „Międzynarodowego planu ostrzegawczo-alarmowego dla Odry" Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem. Jednocześnie Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach w maju 2007 r. brał udział jako ekspert w pracach Grupy Roboczej G3 „Zanieczyszczenia awaryjne", podczas dwóch narad ww. grupy, które miało miejsce w Štramberku (Republika Czeska).

W czerwcu 2007 roku odbyły się czesko-polskie ćwiczenia łączności telefoniczno/faksowo/e-mailowej w ramach „Międzynarodowego Planu Ostrzegawczego-Alarmowego dla Odry". Celem ćwiczeń było sprawdzenie planu łączności oraz kanałów przepływu informacji w przypadku zaistnienia awarii w dorzeczu granicznej rzeki Olzy.

W czerwcu 2007 roku przedstawiciele WIOŚ w Katowicach brali czynny udział w transgranicznych ćwiczeniach jednostek straży pożarnej województwa śląskiego i kraju morawsko-śląskiego pod kryptonimem „Odra 2007". Ćwiczenia organizowane były wspólnie przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz Dyrekcję Korpusu Pożarniczo-Ratowniczego w Ostrawie. Głównym celem ćwiczenia było praktyczne sprawdzenie przyjętych rozwiązań w zakresie udzielania pomocy wzajemnej przez jednostki ratownicze państw stron Umowy, zawartej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską oraz Republiką Czeską o współpracy i wzajemnej pomocy w przypadku katastrof, klęsk żywiołowych i innych nadzwyczajnych wydarzeń oraz projektu porozumienia regionalnego.

W oparciu o umowę między Rządem Polskiej Republiki Ludowej i Republiki Czechosłowackiej o gospodarce wod-

nej na wodach granicznych z dnia 21 marca 1958 roku została utworzona grupa robocza (Grupa OPZ) do spraw ochrony wód granicznych z Republiką Czeską przed zanieczyszczeniem, której przedstawicielem jest WIOŚ Katowice. Grupa ma na celu ocenę jakości wód granicznych oraz omawianie spraw związanych z zaistniałymi zanieczyszczeniami. Ocena jakości wód granicznych jest prowadzona na podstawie wspólnych poborów i analiz wód rzek granicznych w ustalonych przekrojach. Wyniki badań ujednolicane są przez przedstawicieli laboratoriów strony polskiej i czeskiej. Na spotkaniu grupy roboczej OPZ, które odbyło się w czerwcu 2007 roku w Ostrawie dokonano oceny stanu czystości wód granicznych za 2006 rok. Poza oceną wykonaną na podstawie badań monitoringowych, grupa robocza ds. ochrony wód granicznych przed zanieczyszczeniem (grupa OPZ) opracowała plan pracy na następny rok oraz przygotowała propozycje zmian dot. monitoringu do Zasad Współpracy. Zmiany te zostały zatwierdzone na IX Rokowaniach, które odbyły się w październiku 2007 roku w Hradec Kralove (Republika Czeska).

4. Sprzęt elektryczny

W wyniku prowadzonych prac legislacyjnych związanych z dostosowaniem polskich przepisów prawnych do obowiązujących w Unii Europejskiej w dniu 29 lipca 2005 r. została uchwalona ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495). Ustawa nałożyła nowe obowiązki na podmioty biorące udział w obrocie sprzętem elektrycznym i elektronicznym na rynku oraz dała podstawy do stworzenia systemu gospodarki odpadami sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Dodatkowe obowiązki zostały nałożone również na organy administracji publicznej, w tym wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, które zostały zobligowane do corocznej kontroli zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzących demontaż ww. sprzętu.
W ramach prowadzonych działań kontrolnych sprawdzana jest prawidłowość postępowania w zakresie: zapewnienia bezpiecznego dla środowiska i zdrowia ludzi przetwarzania zużytego sprzętu oraz powstających z niego odpadów, usunięcia ze sprzętu składników niebezpiecznych, materiałów i części składowych, dostosowania zakładu przetwarzania i miejsca magazynowania zużytego sprzętu, przekazywania odpadów powstałych w wyniku przetworzenia zużytego sprzętu.
Ponadto prowadzona jest kontrola dokumentacji określonej ustawą o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz ustawą o odpadach, w szczególności wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących przetwarzanie sprzętu elektrycznego i elektronicznego prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, prowadzenia ewidencji sprzętu, poprawności sporządzania okresowych raportów o wielkości zebranego i przetworzonego sprzętu.
W 2007 roku WIOŚ w Katowicach skontrolował wszystkich przedsiębiorców prowadzących legalnie przetwarzanie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, na terenie województwa śląskiego (5 podmiotów), wpisanych w rejestr GIOŚ w Warszawie. Podczas kontroli stwierdzono, że we wszystkich przypadkach zakłady przetwarzania posiadały uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami oraz w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (decyzje Wojewody Śląskiego - pozwolenia na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, uwzględniające odzysk odpadów, które powstają w związku z prowadzeniem zakładu przetwarzania sprzętu elektrycznego i elektronicznego).
W jednym z kontrolowanych podmiotów stwierdzono natomiast brak przygotowania pod względem technicznym do należytego prowadzenia procesów demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Zakład nie był wyposażony w urządzenia ochrony środowiska, w tym separator, otwory piezometryczne do obserwacji jakości wód podziemnych, nieprzepuszczalne podłoża we wszystkich pomieszczeniach magazynowania sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

5. Nadzór rynku

Artur Wojtanek - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Realizacja zadań wykonywanych przez Inspekcje Ochrony Środowiska w zakresie Nadzoru Rynku polega na kontroli jednostek gospodarczych biorących udział w obrocie opakowaniami oraz urządzeniami wykorzystywanymi na zewnątrz pomieszczeń, które podlegają ograniczeniu emisji hałasu lub

oznaczeniu gwarantowanego poziomu mocy akustycznej.
Działania kontrolne wynikają bezpośrednio z obowiązków nałożonych ustawą o systemie oceny zgodności (Dz. U. Nr 166 poz. 1360 z późn. zm.) oraz nałożonymi obowiązkami określonymi dyrektywami Unii Europejskiej:
- 2000/14 – Emisja hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń,
- 94/62 – Opakowania i odpady opakowaniowe.
W ramach zadań realizowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska kontrolowane są następujące jednostki
- producenci, importerzy, wewnątrzwspólnotowi dostawcy opakowań lub urządzeń,
- producenci, importerzy, wewnątrzwspólnotowi dostawcy produktów w opakowaniach,
- sprzedawcy hurtowi i detaliczni opakowań lub urządzeń.
Kontrole podmiotów biorących udział w obrocie opakowaniami lub wyrobami w opakowaniach prowadzone są na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. nr 63 poz. 638 z późn.zm.) określającej wymagania jakościowe stawiane dla opakowań wprowadzanych na rynek pod względem zawartości w nich metali ciężkich szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, innych substancji niebezpiecznych, możliwości ich późniejszego unieszkodliwienia lub przeznaczenia do odzysku, a także przydatności opakowań pod względem ich przeznaczenia (rodzaj wykorzystanego surowca, wielkość zużytych materiałów do ich produkcji, itp.).
W trakcie prowadzonych kontroli sprawdzana jest stosowna dokumentacja potwierdzająca spełnianie ww. wymagań (opracowana na podstawie Zharmonizowanych Norm Polskich dostosowanych do wymagań przepisów europejskich) oraz poprawność oznakowania opakowań określająca rodzaj materiału wykorzystanego do produkcji opakowania (ryc. 6 i fot. 2), możliwość recyklingu oraz możliwość jego wielokrotnego wykorzystania.
W trakcie kontroli możliwy jest pobór prób opakowań w celu potwierdzenia zgodności wyrobu z informacjami przedstawionymi przez kontrolowany podmiot.
Kontrole podmiotów biorących udział w obrocie urządzeniami wykorzystywanymi na zewnątrz pomieszczeń, które podlegają ograniczeniu emisji hałasu lub oznaczeniu gwarantowanego poziomu mocy akustycznej prowadzone są w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. Nr 263, poz. 2202).
Kontrola obejmuje sprawdzenie dokumentacji technicznej urządzenia w zakresie emisji hałasu do środowiska wykonaną wg wytycznych określonych rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska, poprawność wydanego certyfikatu (fot. 3) dla urządzenia – tzw. deklaracji zgodności oraz oznakowanie urządzenia (ryc. 7).

W 2007 roku kontrolą objęto 8 podmiotów wprowadzających do obrotu opakowania na rynek polski oraz 24 podmioty wprowadzające na rynek urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń określonych rozporządzeniem Ministra Gospodarki w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska.
Kontrolą objęto 88 wyrobów (odpowiednio 24 opakowania oraz 64 urządzenia).
Podczas prowadzonych działań kontrolnych tylko u 1 producenta opakowań stwierdzono nieprawidłowości

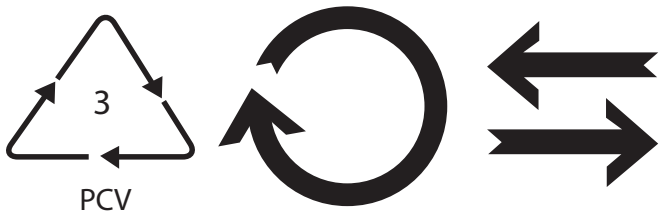

Ryc. 6. *Przykładowy, poprawny, sposób oznaczania opakowania przeznaczonego do wielokrotnego użytku.*

Fot. 2. *Sposób znakowania opakowań przez producentów (Artur Wojtanek)*

CATERPILLAR

DEKLARACJA ZGODNOŚCI EEC CO DO ZATWIERDZENIA-TYPU, KONTROLI-TYPU WSPÓLNOTOWEGO LUB SAMOCERTYFIKATU ZAKŁADU PRZEMYSŁOWEGO I WYPOSAŻENIA

Ja, niżej podpisany/podpisana, Osamu Kawai, niniejszym potwierdzam, że wymienione poniżej wyposażenie budowlane

1. Kategoria: Koparka hydrauliczna
2. Marka: CATERPILLAR
3. Typ: 307C
4. Numer seryjny typu wyposażenia: *CAT0307CCBCM01589*
5. W zgodzie z przepisami prawnymi obowiązującymi od 1 stycznia 2007

wyprodukowano w zgodzie z
(1) kontrolą typu wspólnotowego EEC
(2) samocertyfikatem EEC

jak pokazano w tabeli poniżej
W przypadku EEC kontroli-typu wspólnotowego/samocertyfikatu:

Dyrektywy	Nr	Data	Zatwierdzone przez
2000/14/EC (4)	E13*2000/14*2000/14*0276	2005-10-20	SNCH 0499 (5)
98/37/EC	307C-SAG501	2005-10-24	..... N/A ..... (2)
89/336/EEC	307C-SAG501	2005-10-24	..... N/A ..... (2)

6. Specjalne zastrzeżenia... Zainstalowana moc netto 40.5 kW(3) przy 2100 obr/min

(3) Moc netto zdefiniowana i ustalona zgodnie z załącznikiem I Dyrektywy 80/1269/EEC z 16 grudnia 1980.
(4) Według procedury oceny zgodności...Załącznik VI
Gwarantowany poziom mocy akustycznej...98 dB(A)
Mierzony poziom mocy akustycznej reprezentatywnego typu wyposażenia...97 dB(A)
Dokumentacja techniczna dostępna u niżej podpisanego
(5) Société Nationale de Certification, et d'Homologation s.?.r.l., 11, ROUTE ED SANDWEILER, L-5230, SANDWEILER

Sporządzono w:
SHIN CATERPILLAR MITSUBISHI LTD
3700 TANA
SAGAMIHARA-SHI KANAGAWA
229-1192 JAPAN

Podpis

Data
2007-01-26

Osamu Kawai
Plant Manager

Ryc. 7. *Przykładowa deklaracja zgodności dla urządzenia*

związane ze stosowaniem oznakowania niezgodnego ze wzorami zamieszczonymi w obowiązujących przepisach prawnych.
Ponadto, nieprawidłowości związane z wprowadzaniem urządzeń podlegającym ograniczeniu emisji hałasu lub oznaczeniu gwarantowanego poziomu mocy akustycznej stwierdzono w 8 skontrolowanych podmiotach biorących udział w obrocie ww. urządzeniami.
Stwierdzonymi nieprawidłowościami były:
- niekompletna deklaracja zgodności,
- nie dołączanie deklaracji zgodności do produktu,
- brak wymaganego oznakowania LWA.

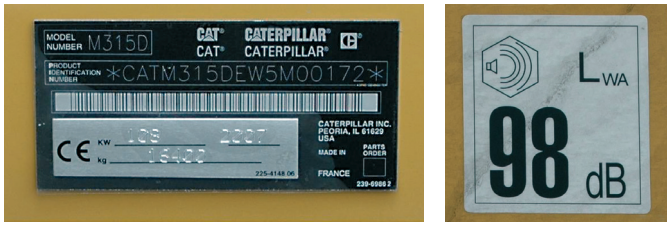

Fot. 3. *Sposób oznakowania sprzętu wykorzystywanego na zewnątrz pomieszczeń (Artur Wojtanek)*

6. Recykling pojazdów wycofanych z eksploatacji

Zenona Storożenko - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Stacje demontażu

Według stanu na koniec 2007 r. w wykazie Wojewody umieszczonych było 61 legalnych stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, posiadających uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami.
WIOŚ w Katowicach, w ramach kontroli podmiotów prowadzących działalność polegającą na recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji w 2007 r. przeprowadził łącznie 82 kontrole podmiotów, w tym:
- 62 kontrole stacji demontażu znajdujących się w wykazie Wojewody,
- 1 kontrolę strzępiarki,
- 1 kontrolę punktu zbierania pojazdów znajdującego się w wykazie Wojewody,
- 18 kontroli podmiotów podejrzanych o prowadzenie nielegalnego demontażu.

Skontrolowane stacje demontażu prowadzą rozbiórkę pojazdów osobowych i dostawczych o masie do 3,5 Mg. Niektóre przyjmują również do demontażu pojazdy ciężarowe oraz autobusy, bądź prowadzą dodatkową działalność, zwykle w zakresie: skupu złomu, punktu naprawy pojazdów, sprzedaży akcesoriów i części samochodowych, usług komunalnych itp. Wszystkie kontrolowane stacje demontażu pojazdów prowadzą mechaniczno-ręczny proces demontażu pojazdów, prowadzą osuszanie pojazdów i demontaż elementów niebezpiecznych w obiektach budowlanych w pełni zabezpieczonych przed wpływem warunków atmosferycznych i posiadających wyposażenie, umożliwiające usunięcie i właściwe zmagazynowanie odpadów niebezpiecznych.

Fot. 4. *Prace na stacji demontażu pojazdów (Zenona Storożenko)*

Należy uznać, iż zasadnicze minimalne wymagania dla eksploatowanych stacji demontażu pojazdów są spełnione w stopniu pozwalającym na bezpieczną dla środowiska rozbiórkę pojazdów.
Na fotografii 4 przedstawiono przykład prawidłowo działającej stacji demontażu ELROW Sp. z o .o. w Rybniku.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stacji demontażu samochodów, w 7 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie nieprzestrzegania warunków posiadanych decyzji Wojewody.
Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły między innymi: niezgodnego z decyzją miejsca i sposobu magazynowania odpadów powstających w procesie rozbiórki samochodów, gromadzenia pojazdów przyjętych do demontażu poza wyznaczonym sektrem magazynowania, przekroczenie dopuszczalnych ilości niektórych rodzajów wytworzonych odpadów. Stwierdzono również nieliczne nieprawidłowości w zakresie spełniania minimalnych wymagań dla stacji demontażu, w tym: brak wagi (3 stacje), brak separatora ropopochodnych (2 zakłady).
W ramach działań pokontrolnych wydano zarządzenia pokontrolne (w 50 przypadkach). W 14 przypadkach podmiotom nałożono grzywny w drodze mandatu karnego. Skierowano do Wojewody informacje dotyczące stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowości; Wojewoda w 3 przypadkach wezwał podmioty do zaniechania naruszeń przepisów ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji i wyznaczył termin usunięcia naruszenia. Na ogólną liczbę 61 skontrolowanych stacji demontażu w 9 stacjach nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Strzępiarki

W obrębie woj. śląskiego znajduje się 1 podmiot prowadzący strzępienie pojazdów wycofanych z eksploatacji na podstawie wymaganej decyzji. W toku kontroli przeprowadzonej w 2007 r. nie stwierdzono naruszenia warunków decyzji w zakresie gospodarki odpadami. Ponadto Zakład wywiązał się z obowiązku przeprowadzania corocznej próby strzępienia pojazdów wycofanych z eksploatacji, wskazującej na procentową zawartość poszczególnych frakcji materiałowych.

Punkty zbierania pojazdów

Według stanu na koniec 2007 r. w wykazie Wojewody umieszczone były 4 punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji, posiadających uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami.
WIOŚ w Katowicach w 2007 r. przeprowadził 1 kontrolę legalnie działającego punktu zbierania pojazdów, który spełniał ustawowe minimalne wymagania przewidziane dla takich zakładów.

Podmioty nie umieszczone w wykazie wojewody, a podejrzane o nielegalne prowadzenie demontażu pojazdów

W roku 2007 przeprowadzono 17 kontroli jednostek nieumieszczonych w wykazie Wojewody, podejrzanych o nielegalny demontaż pojazdów. W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, że 13 podmiotów prowadziło demontaż pojazdów w celu odzyskania złomu lub odzysku części zamiennych. W pozostałych przypadkach kontrolowane podmioty prowadziły punkt skupu złomu oraz obrót używanymi częściami samochodowymi i samochodami.
We wszystkich przypadkach nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego, udzielono pouczenia, wydano zarządzenia pokontrolne oraz skierowano informacje do właściwych organów (burmistrza, prezydenta, starosty, inspektora nadzoru budowlanego, policji), poinformowano również Główny Inspektorat Ochrony Środowiska o nielegalnym transgranicznym przemieszczaniu odpadów w postaci używanych pojazdów. Wymierzono również 2 kary za magazynowanie odpadów w sposób niezgodny z decyzją.
Z informacji przekazanych do Inspektoratu wynika, że organy wydające zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów, wezwały podmioty do zaniechania naruszeń pod groźbą cofnięcia zezwolenia. Ponadto w jednym przypadku prokuratura prowadzi śledztwo, natomiast Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wszczął postępowanie w sprawie nielegalnego transgraniczego przemieszczania odpadów w stosunku do podmiotów, które sprowadzały pojazdy z zagranicy.

7. Transgraniczne przemieszczanie odpadów

Anna Skiba - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Działania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach w zakresie wypełniania wymogów ochrony środowiska nie ograniczają się wyłącznie do kontroli emisji substancji i ener-

gii do środowiska i wypełniania związanych z tym ustawowych obowiązków. Ważną dziedziną, będącą obiektem szczególnej uwagi Inspektoratu jest transgraniczne przemieszczanie odpadów. Inspektorat prowadzi nadzór i kontrolę w zakresie przestrzegania warunków pozwoleń i zezwoleń na eksploatację instalacji, w których prowadzony jest odzysk lub unieszkodliwianie odpadów przemieszczanych z zagranicy do Polski, a także sprawdza zgodność postępowania z odpadami w świetle przepisów obowiązujących we Wspólnocie Europejskiej.

W obszarze zainteresowania WIOŚ w Katowicach znajduje się zatem wypełnianie obowiązków spoczywających na przedsiębiorcach odbierających odpady przemieszczane w ramach wewnątrzwspólnotowego obrotu odpadami, do i poza obszar Wspólnoty Europejskiej, jak również obowiązki, które nałożone są na przedsiębiorców wysyłających odpady za granicę. Ponadto, we współpracy z Izbą Celną w Katowicach, Karpackim i Śląskim Oddziałem Straży Granicznej, Policją i Wojewódzkim Inspektoratem Transportu Drogowego w Katowicach nadzorowany jest transport odpadów, w tym odpadów przewożonych tranzytem przez teren województwa śląskiego.

W roku 2007 w województwie śląskim przeprowadzono 20 kontroli w zakładach biorących udział w międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, w tym w 17 miejscach przeznaczenia odpadów. Było to 14 instalacji odzysku odpadów, jedna instalacja do unieszkodliwiania odpadów. Ponadto skontrolowano jeden podmiot uczestniczący w transporcie odpadów oraz dwa podmioty prowadzące handel pojazdami używanymi, sprowadzanymi z zagranicy. Po kontroli WIOŚ w Katowicach trzy zakłady uzyskały zezwolenia wstępne Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, dotyczące gospodarowania w swych instalacjach odpadami pochodzącymi z zagranicy.

W czasie kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 10 zakładach, polegające na nielegalnym przemieszczeniu odpadów, tj. bez dokonania uprzedniego pisemnego zgłoszenia, niewypełnieniu obowiązków dotyczących dokonywania pisemnych powiadomień właściwych organów o przyjęciu odpadów do odzysku, nieprzeprowadzeniu odzysku odpadów w wymaganym terminie, przekroczeniu ilości odpadów dopuszczonej zezwoleniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Ponadto stwierdzono nieprawidłowości wynikające z nieprzestrzegania wymogów ochrony środowiska, określonych przepisami krajowymi (ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach, itp.). Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wydał zarządzenia pokontrolne, zobowiązujące do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

W dwóch przypadkach zawiadomiono prokuraturę o popełnieniu przestępstwa, a w jednym wszczęto postępowanie w kierunku wymierzenia kary pieniężnej. W czasie kontroli wymierzono grzywny za naruszenia wymogów w zakresie ochrony środowiska określonych w przepisach krajowych.

W ramach współpracy ze Śląskim i Karpackim Oddziałem Straży Granicznej, Izbą Celną w Katowicach, Wojewódzkim Inspektoratem Transportu Drogowego i Policją przeprowadzono 46 ocen towarów przemieszczanych w ruchu międzynarodowym. Wykryto 23 przypadki nielegalnych przemieszczeń odpadów.

Ponadto, w ramach projektu IMPEL TFS „Europejskie Akcje Inspekcyjne" zorganizowano trzy przedsięwzięcia polegające na kontroli drogowej międzynarodowych przemieszczeń odpadów. Podczas tych akcji zatrzymano do kontroli 60 pojazdów. Stwierdzono trzy przypadki usiłowania nielegalnego wwozu do Polski odpadów (tworzywa sztuczne, złom aluminium, złom miedzi) oraz jeden przypadek nielegalnego przemieszczania odpadów tworzyw sztucznych.

Ponadto WIOŚ w Katowicach prowadzi monitoring wypełniania wymogów ochrony środowiska przez 27 podmiotów prowadzących instalacje odzysku i unieszkodliwienia odpadów przyjmowanych z zagranicy. Były to instalacje do odzysku odpadów opon, odpadów szkła, odpadów tworzyw sztucznych, odpadów złomu stalowego, odpadów metali nieżelaznych, odpadów akumulatorów ołowiowych, odpadów mikrosfer popiołów lotnych z elektrowni, odpadów niebezpiecznych z demontażu pojazdów.

Fot. 5. *Wykonywanie działań kontrolnych przy współpracy z Inspekcją Transportu Drogowego (archiwum WIOŚ – delegatura w Bielsku-Białej)*

8. Pola elektromagnetyczne

Seweryn Banasik - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zawiera podstawowe regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi. Zgodnie z art. 121 ustawy, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z art. 123 ustawy Prawo ochrony środowiska, wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacja ich zmian, należy do zadań Państwowego Monitoringu Środowiska.

Zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na 2007 r.", monitoring pól elektromagnetycznych w 2007 roku był prowadzony w ramach działalności inspekcyjnej WIOŚ w Katowicach. W 2007 r. WIOŚ w Katowicach przeprowadził 9 kontroli instalacji emitujących pola elektromagnetyczne do środowiska. Skontrolowano następujące obiekty:

- 8 stacji bazowych telefonii komórkowej (w tym 1 kontrola inwestycyjna),
- 1 linia elektroenergetycznych 110 kV,

W ramach 8 kontroli, wykonano pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Fot. 6. *Stacja bazowa telefonii komórkowej (archiwum WIOŚ)*

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku

Przepisem wykonawczym do ustawy Prawo ochrony środowiska, wydanym na podstawie delegacji zawartej w art. 122, jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Załącznik nr 1 do rozporządzenia, określa dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności, przy czym przez tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniowa rozumie się tereny, dla których taką funkcję przewidziano w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub tereny działek o takim samym przeznaczeniu.

Tabela 9. *Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową*

Częstotliwość	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Objaśnienia:
a) 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej,
b) podane w tabeli wartości składowej elektrycznej i magnetycznej, są wartościami granicznymi parametrów fizycznych charakteryzujących oddziaływanie pól elektromagnetycznych, odpowiadającymi wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych i magnetycznych.

Tabela 10. *Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla miejsc dostępnych dla ludności oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych, dla miejsc dostępnych dla ludności*

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
0 Hz	10 kV/m	2.500 A/m	-
od 0 Hz do 0,5 Hz	-	2.500 A/m	-
od 0,5 kHz do 50 Hz	10 kV/m	60 A/m	-
od 0,05 kHz do 1 kHz	-	3/f A/m	-
od 0,001 MHz do 3 MHz	20 kV/m	3 A/m	-
od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	-	-
od 300 MHz do 300 GHz	7 V/m	-	0,1 W/m^2

Objaśnienia:
Podane w tabeli wartości składowej elektrycznej i magnetycznej są wartościami granicznymi parametrów fizycznych, charakteryzującymi oddziaływanie pól elektromagnetycznych i odpowiadającymi:
a) wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości do 3 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
b) wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych o częstotliwości od 3 MHz do 300 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
c) wartości średniej gęstości mocy dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz lub wartościom skutecznym dla pól elektrycznych o częstotliwościach z tego zakresu częstotliwości, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku,
d) f - częstotliwość w jednostkach podanych w drugiej kolumnie,
e) 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej.

Tabela 11. *Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku w otoczeniu instalacji elektroenergetycznych wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz*

Rodzaj instalacji	Miejscowość	Maksymalna zmierzona wartość składowej elektrycznej (V/m)
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Żory (3 stacje bazowe zainstalowane na jednym obiekcie)	1,7
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Rybnik Popielów	< 0,8
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Rybnik Centrum	< 0,8
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Cieszyn	1,2
Stacja bazowa telefonii komórkowej	Leszna Górna	1,4

Tabela 12. *Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku w otoczeniu instalacji elektroenergetycznych wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz*

Rodzaj instalacji	Miejscowość	Maksymalna zmierzona wartość składowej elektrycznej (kV/m)	Maksymalna zmierzona wartość składowej magnetycznej (A/m)
Napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV	Rybnik (dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową)	0,8	2,0
Napowietrzna linia elektroenergetyczna 110 kV	Rybnik (dla miejsc dostępnych dla ludności)	1,3	2,9

Pomiary pól elektromagnetycznych w środowisku w 2007 roku

Sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się metodą pomiaru tych pól w otoczeniu instalacji emitujących pola elektromagnetyczne do środowiska i porównaniu otrzymanych wyników z wartościami dopuszczalnymi określonymi w załączniku do rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Ogółem w 2007 roku pomiarami objęto: 7 stacji bazowych telefonii komórkowej pracujących w zakresie częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz oraz 1 napowietrzną linię elektroenergetyczną (50 Hz) 110 kV .

W otoczeniu instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne w zakresie częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz, sprawdzenia standardów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się na podstawie pomiaru składowej elektrycznej pola, natomiast dla instalacji elektroenergetycznych wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz ocenę standardów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się na podstawie pomiaru składowej elektrycznej i magnetycznej pola.

Do pomiarów wykorzystano aparaturę do pomiaru pól elektromagnetycznych w zakresie od 5 Hz do 40 GHz. Wyniki pomiarów zostały zawarte w tabeli 10 oraz 11.

Uwzględniając powyższe można stwierdzić, że:

- w wyniku pomiarów pola elektromagnetycznego w środowisku wokół wszystkich stacji bazowych telefonii komórkowej objętych pomiarami stwierdzono, że w żadnym punkcie pomiarowym nie została przekroczona dopuszczalna wartość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wynosząca 7 V/m.
- na podstawie pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych w otoczeniu napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV w Rybniku, na terenie zabudowy mieszkaniowej oraz w środowisku, nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych składowej elektrycznej oraz magnetycznej pola.

Z uwagi na wysoki poziom uprzemysłowienia i związaną z tym dużą liczbę źródeł elektroenergetycznych znajdujących się na terenie województwa śląskiego, będą prowadzone dalsze, systematyczne kontrole instalacji emitujących pola elektromagnetyczne do środowiska, połączone z pomiarami pól elektromagnetycznych.